

ÇOCUKLARA YÖNELİK KİTAP VE OYUNCAK SEÇİMİNDE

AİLELERE ÖNERİLER

ÇOCUKLARA YÖNELİK KİTAP VE OYUNCAK SEÇİMİNDE

AİLELERE ÖNERİLER

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

**ÇOCUK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

Editör: Zeliha SAĞLAM
ASHB, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü

Hazırlayan: Esra KÖMÜR
ASHB Uzmanı

Katkı Verenler: Berrin Sevil KAZANCI
ASHB, ÇHGM Koruyucu ve Önleyici Hizmetler Daire Başkanı
Prof. Dr. Tuncay DİLCİ
C Ü Eğitim Fak. Pedagoji Böl
Doç. Dr. Gül Esra ATALAY
Ü. Ü. İletişim Fak. Gazetecilik Böl. Ü. Ü. İLİMER
Dr. Öğr. Üyesi Şaha Burcu BAYGÜL ÖZPINAR
Ü. Ü. İletişim Fak. Halkla İlişkiler ve Tanıtım Böl. Ü. Ü. İLİMER
Dr. Öğr. Üyesi Didem ELİTEZ
İ.B. Ü. Sağlık Bil. Fak. Çocuk Gelişimi Böl.
Celal SULU
ASHB Uzmanı
Melek KONUK
ASHB Uzman Yardımcısı
Sakine Çiğdem YALÇIN KOÇ
ASHB, Sosyal Çalışmacı
Aylın AKÇAY AYDOĞAN
ASHB, Psikolog
Müzeyyen SELİM
ASHB, Öğretmen
İsmail YILDIRIM
Adecce Danışmanlık, Psikolog
Burcu SARIDUMAN
ASHB, Halkla İlişkiler

Grafik Tasarım: Tavoos
Baskı: Vadi Grafik - Sertifika No: 47479

1. Baskı: Eylül 2021

Yazışma Adresi: © 2021 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177 Sok.
No: 10/A Kat: 10-13 Posta Kodu: 06510
Çankaya /ANKARA
Tel: 0 (312) 705 50 00
İnternet: www.aile.gov.tr

Tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek ve ticari gelir elde etmemek koşuluyla kullanılabilir.

Üsküdar Üniversitesi İlimer Başkanı Gül Esra Atalay'a ve ekibine teşekkür ederiz.
Prof. Dr. Tuncay DİLCİ ve ekibine teşekkür ediyoruz.

ÖNSÖZ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak, erken çocukluk döneminden başlayarak, çocukların yaş ve gelişimlerine uygun, nitelikli eğitici materyallere ulaşabilmelerine verdiğimiz önem ve öncelik doğrultusunda “Çocuklara Yönelik Kitap ve Oyuncak Seçiminde Ailelere Öneriler” rehberini hazırladık.

Rehberimizde, ebeveynlere ve çocuklara bakım veren yetişkinlere kılavuzluk ederek, çocuklarımızın çok yönlü gelişimlerini desteklemek amacıyla; oyunların, oyuncakların ve kitapların çocuklar üzerindeki etkisine değinirken, bu konuda farkındalık oluşturmak için yol gösterici bilgilere ve dikkate alınması gereken konu başlıklarına yer verdik.

Çocuklarımızın üstün yararı ilkesiyle hazırlanan bu rehberimize katkı sağlayan akademisyenlere ve Bakanlığımız çalışanlarına teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ..... 5

ÇOCUKLARA YÖNELİK KİTAP SEÇİMİNDE AİLELERE ÖNERİLER 9

Çocuk Kitaplarının Önemi	11
Çocuklar İçin Hazırlanan Kitaplar	12
Çocuklar İçin Kitap/Edebiyat Türleri	13
Çocuklara Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırılmasında Ailelere Öneriler ..	14
Biçim, Dil ve Resimlemeler Yönünden Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	16
İçerik Yönünden Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	19
0-6 Yaş Grubu Çocuklar İçin Uygun İçerikli Kitap Listeleri Oluşturulması	22
Kaynakça	23

ÇOCUKLARA YÖNELİK OYUNCAK SEÇİMİNDE AİLELERE ÖNERİLER 25

Oyuncak Nedir?	27
Oyun ve Oyuncakların Çocuklar İçin Önemi	28
Oyun ve Oyuncakların Çocuklara Yararları	30
Çocuğun Olumlu Gelişimine Etkisi Bakımından Oyuncak Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Kriterler	32
Kaynakça	36

ÇOCUKLARA YÖNELİK
KİTAP SEÇİMİNDE

AİLELERE ÖNERİLER

ÇOCUK KİTAPLARININ ÖNEMİ

Çocuk kitapları, bebeklik döneminden itibaren çocuğun eğitim sürecinde kullanılan ve gelişimine olumlu yönde katkı sağlayan materyallerdir. Erken çocukluk döneminden itibaren doğru seçilmiş kitaplarla gerçekleşen okuma aktiviteleri çocukların gelişiminde önemli bir rol oynar.

Çocuğun kitap ile olumlu bir bağ kurabilmesi; çocuğun yaşına, gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun özellikteki kitaplarla buluşmasına bağlıdır.

Ebeveynler tarafından özenli bir şekilde seçilen çocuk kitapları çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sunar. Çocuğun yaş ve gelişimine uygun olmayan içeriğe sahip çocuk kitapları ise çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Bu nedenle çocukların erken dönemde yaşlarına, ilgi ve gereksinimlerine uygun kitaplarla tanıştırmaları önem arz etmektedir.

ÇOCUKLARIÇİN HAZIRLANAN KİTAPLAR

- ✚ Çocuğun kendisini, ailesini, arkadaşlarını ve çevresini anlama çabasını desteklemeyi,
- ✚ Çocuğa okuma eğitimi vermeyi ve çocuklarda kitap sevgisi, okuma sevgisi ve kültürünü oluşturmaya,
- ✚ Çocukları nitelikli eserlere yöneltmeyi,
- ✚ Problem çözme, hayal kurma, yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmeyi,
- ✚ Zihinsel gelişimine katkı sağlamayı,
- ✚ Çocuklarda kelime dağarcığını zenginleştirmeyi,
- ✚ Dinleme, anlama, kendini ifade etme, Türkçeyi doğru kullanma, dil ve iletişim becerilerini geliştirmeyi,
- ✚ Neden-sonuç ilişkisini kurma becerisini kazandırmayı,
- ✚ Çocuklarda sevgi, saygı, yardımlaşma, paylaşma, empati kurma gibi olumlu davranışlar geliştirmeyi,
- ✚ Çocuklarda erken okuryazarlık becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

ÇOCUKLAR İÇİN KİTAP/EDEBİYAT TÜRLERİ

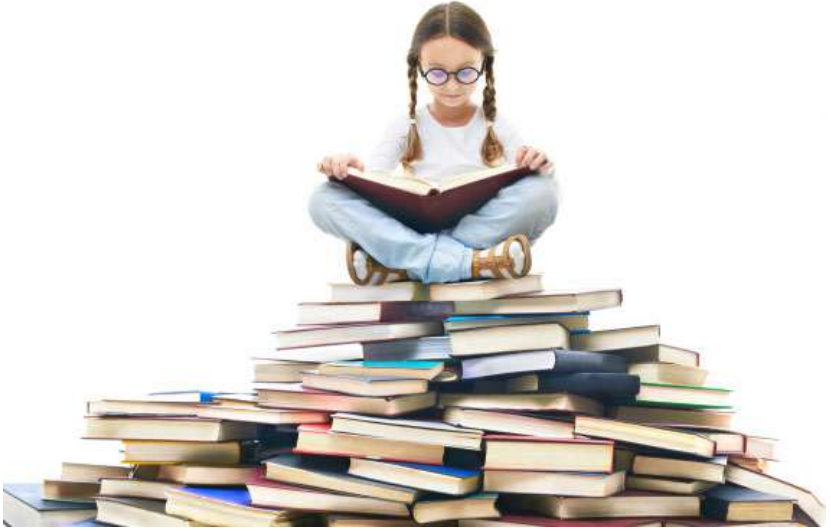
- ↳ Resimli Kitaplar
- ↳ Sesli Kitaplar
- ↳ Masal Kitapları
- ↳ Çizgi Romanlar
- ↳ Boyama Kitapları
- ↳ Fabl
- ↳ Destan
- ↳ Efsane
- ↳ Şiir Kitapları
- ↳ Hikaye Kitapları
- ↳ Roman
- ↳ Biyografi
- ↳ Tiyatro Eserleri
- ↳ Gezi Yazıları

ÇOCUKLARA KİTAP OKUMA ALİŞKANLIĞI KAZANDIRILMASINDA AİLELERE ÖNERİLER

- ↪ Çocuğunuza kitap okuma konusunda rol model olun. Kitap okuyan anne-babaların çocukları kitaba yönelecektir.
- ↪ Çocuğunuzun kendi harçlığıyla kitap almasını teşvik edin.
- ↪ Erken çocukluktan başlayarak çocuklara kitap okuyun.
- ↪ Okuma yazma bilmeyen çocuklar için kitapların resmine bakarak hikâye anlatmasını isteyin.
- ↪ Çocukları düzenli kitap okumaları için cesaretlendirin.
- ↪ Çocukların size kitap okumasını isteyin.
- ↪ Hamilelik döneminde çocuğunuz için oda hazırlarken kitaplık bölümünü ihmal etmeyin.
- ↪ Çocuğun kendisine ait bir kitaplık oluşturmasını sağlayın.
- ↪ Çocukla birlikte kütüphaneye, kitabevlerine ve kitap fuarlarına gidin.
- ↪ Çocuğun ödünç kitap almasını teşvik edin.

- ✎ Uyku öncesinde yaşına göre çocuğunuza ninni söyleyin veya masal anlatın. Mümkün oldukça bunları birlikte yapın. Söyleyeceğiniz ninni ve anlatacağınız masalları, daha önce kitaplardan birlikte seçebilirsiniz.
- ✎ Seçtiğiniz kitapların çocukların ilgilerine ve yaş-gelişim özelliklerine uygun olmasına dikkat edin.
- ✎ Evde çocuğunuzun okuduğu kitaplar hakkında konuşun.
- ✎ Günün belirli bir saatinde, televizyon, cep telefonu ve diğer teknolojik aletleri kullanım dışı bırakarak tüm aile bireylerinin katılımı ile kitap okuma saatleri düzenleyin.

BİÇİM, DİL VE RESİMLEMELER YÖNÜNDEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

0-6 yaş aralığına hitap eden kitapların; çocuğun yaş ve gelişim düzeyine göre farklı doku ve zeminde olmasına, çocuğun kolay kavrayabileceği boyutta olmasına, çocuk tarafından sayfaların kolay çevrilebilmesi gibi fiziksel özelliklere sahip olmasına dikkat edilmelidir.

Çocuk kitaplarında kullanılan resimler, estetik değerinin yanında canlı, ilgi çekici, çocuğu okumaya teşvik edici, kitabın konusu ve içeriğiyle uyumlu olmalıdır.

Kitap, çocuğun yaş ve gelişimine uygun olan yazı-resim oranı kurularına dikkat edilerek yazılmış olmalıdır.(Okul öncesi ve okumaya yeni başlayan çocuklar için hazırlanan kitapların 3/4'ü resim, 1/4'ü yazı olması; 8 yaşın üzerindeki çocuklar için hazırlanan kitapların 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim olması; 10 yaşın üzerindeki çocuklara yönelik bir kitabın, 3/4'ü yazı, 1/4'ü resim olması, ilköğretim 6. Sınıf ve üzerindeki öğrenciye verilecek bir kitapta; resmin yerini yazıya bırakması uygun olur.)

Kitaplarda kullanılan resimler, çocuğun algılama düzeyine ve beğenmesine uygun olmalı, çocuğun yaratıcılığını harekete geçirici, sanatsal gelişimlerini destekleyici, görsel algılarını ve estetik duygularını geliştirici bir özellik taşımaktadır.

Metinde kullanılan harflerin puntosu çocuğun yaşına uygun olmalıdır.

Kitabın cildi sağlam, kullanılan kâğıt kaliteli ve dayanıklı olmalıdır. Kitapta kullanılan boyanın kaliteli olmasına dikkat edilmelidir. Kaliteli kâğıt kullanılmadığından renkleri değişen, yazıları zamanla okunmaz hale gelen ve kolay yırtılan bir kitap çocukların okuma isteğini azaltabilir.

0-3 yaş aralığındaki çocuklar için karton, bez gibi malzemeden yapılmış kitapların emniyet açısından test edilmiş olması, kenar ve kö-

şelerin çocuğa zarar vermemesi, kullanılan mürekkebin sağlığa zararlı olmamasına özen gösterilmelidir.

Kitapta çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun olmayan uzun, karmaşık cümle ve paragrafların yer almamasına dikkat edilmelidir.

Kitapta yer alan resimlemeler incelenerek uygunsuz tasvirlerin yer alıp almadığı kontrol edilmelidir.

Türkçenin düzgün kullanılmış ve kitabın içeriğinde argo ifadelere yer verilmemiş olmasına, metnin imla kurallarına uygun olarak yazılmış olmasına dikkat edilmelidir.

Kitapta çocukların gelişim düzeyine uygun, günlük hayatta sık kullanılan anlaşılır sözcükler kullanılmış olmalı, sık kullanılmayan sözcük ve kavramlar metin içinde açıklanıyor veya bağlamdan anlaşılabilir olmalıdır.

İÇERİK YÖNÜNDEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Çocuklar için kitap seçerken kitabın türünün, konusunun, dil ve anlatımının ve kullanılan ifadelerin çocukların yaş ve gelişim düzeyine, ilgi alanına, dil ve anlam dünyasına uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Kitabın ana düşüncesi ve temasının açık bir şekilde belirtilmiş olması özellikle 0-6 yaş dönemindeki çocuklar için önemlidir.

Çocukların ilgi alanlarına, yaş ve gelişim düzeyine göre hayal gücünü geliştirecek, merak duygusunu destekleyecek ve yaratıcı düşünme becerisini arttıracak nitelikte kitaplar tercih edilmelidir.

Çocuğun dil gelişimine katkıda bulunacak, bilgi ve kültür evrenini genişletecek, yeteneklerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak kitaplar tercih edilmelidir.

Kitapta anlatılan olayda çocuğun yaşamda karşılaşacağı zorlukları aşmak için akılcı sorun çözme yollarının kullanılmış olmasına, kitabın bireysel ve toplumsal baş etme becerilerini engelleyen ifadelerden arındırılmış olmasına, kitapta duygu sömürüsü içeren öğelerin yer almamasına dikkat edilmelidir.

Kitap, çocuk okumadan önce en az bir kez ebeveyn tarafından okunmalıdır.

Kitapta alaycı, dışlayıcı, küçük düşürücü vb. olumsuz çağrışımlar yapan, toplumun herhangi bir kesimine yönelik ön yargılar içeren ifadeler yer almamasına dikkat edilmelidir.

Kitabın saygı, sevgi, hoşgörü, paylaşma, yardımlaşma, dayanışma, dürüstlük, çalışkanlık gibi uygun tutum ve davranış modellerini desteklemesi önemlidir.

Kitaplarda temel ahlak kurallarına, milli-manevi değerlere aykırı ifadelerin yer almamasına, ırkçılığı teşvik eden, düşmanca anlatımlar ve görseller kullanılıp kullanılmadığına dikkat edilmelidir.

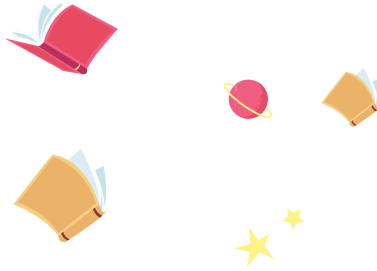
Kitabın hırsızlık, yalan söyleme, kötü söz söyleme gibi kötü davranış modellerini ödüllendirmemesine ya da özendirmemesine dikkat edilmelidir.

Kitabın kurgusunun şiddet içermemesi ve şiddetin bir çözüm yolu olarak sunulmamasına dikkat edilmelidir. Kitaplarda, şiddet olgusuna yer verilse bile çocukların yaş ve gelişim özellikleri de göz önünde bulundurularak yer verilen şiddet öğeleri, çocukları şiddet karşısında neler yapılabileceği noktasında duyarlı kılmalı, onlarda şiddet karşıtı bir anlayış oluşturabilmelidir.

Kitapta müstehcen, çocukta korku veya kaygı uyandırabilecek ifade ve görsellerin yer almamasına dikkat edilmelidir.

Kitapta yer alan karakterler, çocuklara karamsarlık veya ümitsizlik aşılacak türde olmamalıdır.

Kitapta duygu, düşünce ve olaylar tutarlı bir biçimde sıralanmış olmalıdır.

0-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARI IN UYGUN İÇERİKLİ KİTAP LİSTELER OLUŞTURULMASI

Bakanlığımıza bağlı kuruluŐlarda kalan 0-6 yaş grubu çocuklar için kitaplıklar oluşturmak ve Türkiye genelinde 0-6 yaş grubu çocuğu olan ailelere rehberlik etmek amacıyla çocuklara yönelik basılı eserlerin içerik yönünden incelenmesi yönünde 2018 Ocak ayı itibarıyla proje çalıŐması baŐlatılmıŐtır. Kitap listeleri Bakanlığımız ocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü resmi web sayfasında yayımlanmaktadır.

Kitap listemize bakmak isterseniz

<https://www.aile.gov.tr/chgm/sayfalar/cocuk-dostu-kitap-listesi/>

KAYNAKÇA

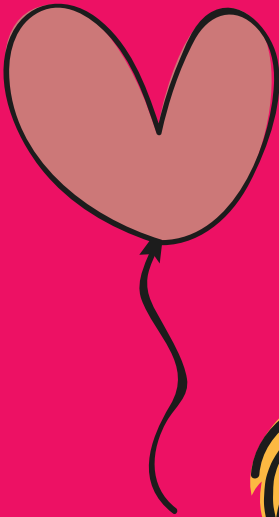
- Biçici, N. (2006). Annelerin Çocuk Kitabı Seçimi Hakkındaki Görüşleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Afyon.
- http://anaokulu.cu.edu.tr/_/file/11_OKULONCESI_DONEMDEKI_COÇUKLAR_ICIN_KITAP_SECIMI_VE_OKUMA_ALISKANLIGI.
- Karatay, H. (2011). Çocuk Edebiyatı Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler. Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı (s. 77-125).
- Kocabaş, İ. (1999). Çocuk Kitabı Seçme Kriterleri ve 1997 Yılına Kapsayan Bir Değerlendirme. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kümmerling-Meibauer, B. (2013) Erken okuryazarlık 0-3 yaş arası çocuk kitapları. Koç Üniversitesi Yayınları.
- Maden, S; Maden, A. (2018, Nisan) Türkçe Öğretmenlerinin Okuma Alışkanlığı Kazandırmaya Yönelik Alternatif Uygulamaları. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 10, s.1-17. (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/460720>)
- Sever, S. (1995). Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Yapısal ve Eğitsel Özellikler. Abece Eğitim ve Sanat Dergisi. 14-15.
- Tanju, H. E. (2010). Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bir Bakış. Aile

ve Toplum Yıl: 11 Cilt: 6 Sayı: 22 Nisan-Mayıs-Haziran ISSN: 1303-0256
(<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/197991>)

Yükselen, A., M. Y., & Işık, E. (2016). Çocuk Kitabı Seçme Kriterlerine İlişkin Okul Öncesi Eğitimcilerin Görüşleri. Başkent University Journal of Education, 3(2), 161-168.

ÇOCUKLARA YÖNELİK
OYUNCAK SEÇİMİNDE

AİLELERE ÖNERİLER

OYUNCAK NEDİR?

Çocukların gelişim sürecinde fiziksel, zihinsel ve psikososyal yönden gelişimlerini etkileyen, şekillendiren, düzenleyen, yaratıcı yönlerini ve hayal güçlerini geliştiren, yeteneklerinin ortaya çıkmasını destekleyen ve belirli alanlarda beceri kazanmalarını sağlayan her çeşit oyun malzemesi oyuncak olarak adlandırılır. Bir şeyin oyuncak olarak değerlendirilmesi için sadece hazır yapılmış veya yapılandırılmış bir ürün olması gerekmez. Çocuğun oyun oynarken kullandığı kum, kil, hamur, su, boş kutular, ipler, kağıtlar da aynı kapsam içinde yer alır.

Oyun hayatın antrenmanıdır. Çocukların bu antrenmanda kullandığı oyuncakların seçimi ise oldukça önemlidir. Ebeveynler, çocuklarına doğru oyuncak sunma noktasında pahalı olan seçeneklere yönelebilirler. Ancak pahalı oyuncak her zaman uygun oyuncak olmayabilir. Bu sebeple, oyuncağın çocuğun olumlu gelişimini destekler nitelikte ve çocuk için yararlı olmasına ebeveynler tarafından dikkat edilmelidir.

OYUN VE OYUNCAKLARIN ÇOCUKLAR İÇİN ÖNEMİ

Oyun ve oyuncaklar, çocuk gelişiminde önemli rol oynayan araçlardır. Çocukların hayatla tanıştıkları andan itibaren gelişimlerini etkileyen en önemli faktör oyunlar ve oyuncaklardır. Oyun, çocuğun çevresiyle olan iletişim şeklidir.

Çocuk, oyun sırasında duygularını ve ihtiyaçlarını ifade edebilmekte, bununla birlikte sorunlarını çözebilmektedir.

Bir sorun yaşadığı düşünülen çocukları sadece oyun oynarken izlemek bile sorunun kaynağı hakkında önemli bilgiler edinmemizi sağlar.

Çocuk, oyun oynarken hem yaşadığı sıkıntıları dışa vurur, hem çevresiyle ilişki kurmayı öğrenir, hem de bir birey olmanın ilk adımlarını atmaya başlar.

Çocuk, oyun oynarken aynı zamanda toplum ve ahlak kurallarına uyum göstermeyi de öğrenir.

Arkadaşlarıyla beraber oynayan çocuklar; paylaşma, sabırlı olma gibi duygularla, iş birliği yapma gibi sosyal hayatında onlara gerekli olan yetenekleri kazanır.

Oyun oynamak, çocuğun hayatı tanınması için hiç kimseden öğrenemeyeceği konuları kendi deneyimleriyle öğrenmesidir.

OYUN VE OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARA YARARLARI

- ↪ Çocuğun öğrenme becerilerini geliştirir.
- ↪ Çocuğun yaratıcılığını, yeteneklerini ve hayal gücünü geliştirerek çocuğun kapasitesini artırır.
- ↪ Çocuğun diğer insanlarla ilişkilerini sevgi ve nezaket üzerine yapılandırır.
- ↪ Çocuğa neşe verir.
- ↪ Çocuğun kendi kendine yeten bir öğrenme süreci yaşamasını sağlar.
- ↪ Çocuğun problem çözme becerilerini geliştirir.
- ↪ Çocuğun hayatla, kendine özgü öğrenme zevki ve neşesiyle ilişki kurmasına yardımcı olur.
- ↪ Çocuğun güven duygusunu pekiştirir.
- ↪ Çocuğun çevresindekilerle iletişimini kolaylaştırır.

- ↪ Çocuğun tek başına ya da arkadaşlarıyla oyun oynaması rahatlamasını sağlar.
- ↪ Çocuk, oyun aracılığıyla pek çok sosyal rolde kendini deneyebilir.
- ↪ Çocuğun hayal gücünü artırır.
- ↪ Oyuncakla oynamak, çocuğun kas gruplarını geliştirir ve çocukta merak duygusunun uyanmasını sağlar.
- ↪ Oyuncak, ebeveynle çocuk arasındaki iletişimde de köprü niteliğindedir.
- ↪ Çocuğun fiziksel ve psikososyal gelişimine yardımcı olur.
- ↪ Çocuk, oyun oynayarak içinde yaşadığı dünyayı tanıyıp hayatta karşılaştığı zorlukları kontrol etmeyi öğrenir.

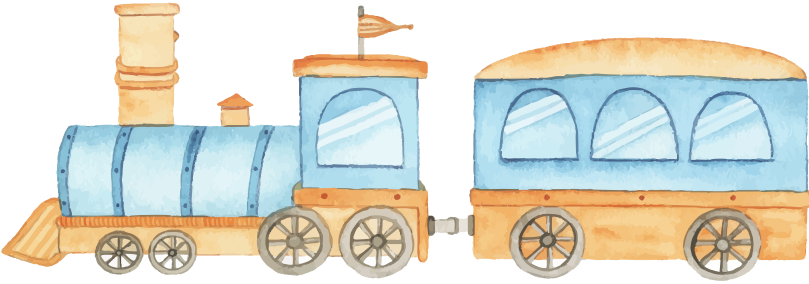

ÇOCUĞUN OLUMLU GELİŞİMİNE ETKİSİ BAKIMINDAN OYUNCAK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KRİTERLER

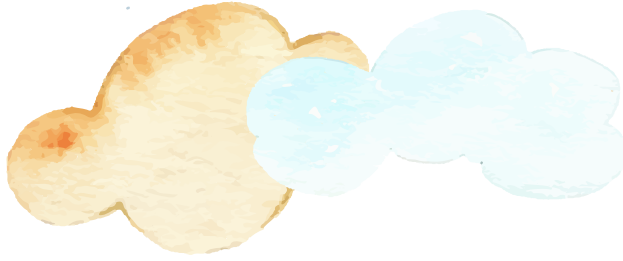
- ✦ Oyuncak; çocuğun ilgisine, bireysel özelliklerine, becerisine, yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
- ✦ Oyuncak, çocuğun ilgisini çekebilmelidir. Çocuğun hoşuna gidebilecek renkte ve şekilde olmalıdır.
- ✦ Oyuncak fonksiyonel olmalı, fazla yapılandırılmış olmamalı, yaratıcılığı ve hayal gücünü sınırlamamalıdır. Yapılandırılmamış oyuncaklar çocuğun yaratıcılığını harekete geçirir. Çocuklar kendilerine hazır sunulmayan, kendilerinin yapılandıracakları oyuncaklarla daha uzun süre oynarlar.
- ✦ Çocuğa sadece tek başına oynayacağı oyuncaklar alınmamalı, grup olarak oynayabileceği oyuncaklar da alınmalıdır.
- ✦ Oyuncaklar, çocuğun psikolojik ve fizyolojik sağlığını kötü etkilememelidir. Korku, şiddet, kötü davranış gibi çocuğun psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyici unsurlar içermemelidir.

- ✎ Kas gruplarını çalıştıran, çocuğun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştiren, çocuk-bakım veren etkileşimini destekleyen, dil ve problem çözme becerilerini geliştiren, problem çözmeye ve keşfetmeye teşvik eden, hem zihinsel hem de fiziksel aktiviteleri içeren, işlem yapabilme kapasitesini arttıran, öz bakım becerilerini güçlendiren, motor becerileri geliştiren, çocuğun diğer çocuklar, kişiler ya da doğayla bağ kurmasını sağlayan güvenli oyuncaklar seçilmelidir.
- ✎ Çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimine katkı sağlayacak oyuncaklar tercih edilmelidir.

- ✎ Oyuncağın, çocuğun yeteneklerini ortaya çıkarabilecek, oynarken öğrenmesini kolaylaştıracak, becerilerini arttıracak, yaratıcı yönlerine hitap edecek türde olmasına dikkat edilmelidir.
- ✎ Doğru oyuncuğun mutlaka pahalı olmasına gerek yoktur. Çocuk için en önemli nokta onun hayal dünyasını harekete geçiren, bilişsel süreçlerini aktive eden ve öğretici özelliklere sahip olan oyuncakların seçimidir.

- ↪ Özellikle 0-3 yaş döneminde çocuklar duyuları ile öğrenir. Bu nedenle seçilen oyuncakların çocuğun duyu organlarına hitap etmesine özen gösterilmelidir
- ↪ Silah, bıçak gibi şiddet içerikli ya da şiddete teşvik edici nitelikteki oyuncaklar satın alınmamalıdır.
- ↪ Satın alınan oyuncakta milli ve manevi değerlere, evrensel ahlak kurallarına aykırı unsurlar bulunmadığına dikkat edilmelidir.
- ↪ Oyunağın sağlam ve dayanıklı olmasına, boyasının çabuk çıkmasına dikkat edilmelidir.

- ↪ Oyuncaklar çok karmaşık olmamalı; mümkün olduğunca sade, kolay anlaşılır şekilde tasarlanmış, ayrıntısız ve köşeleri yuvarlak olmalıdır. Sivri ve keskin yüzeyleri bulunan oyuncaklar tercih edilmemelidir.
- ↪ Oyuncak çocuğa zarar vermeyecek nitelikte, çocuğun kullanabileceği büyüklükte ve ağırlıkta olmalıdır.

- ✚ Pille çalışan oyuncakların pil kutusu kolayca açılmamalı ve vidalı olmalıdır.
- ✚ Oyuncağın üzerinde yer alan yaş sınırlamalarına dikkat edilmeli, özellikle bebekler tarafından ağza alınıp yutulabilecek küçük parçalar içeren oyuncaklar tercih edilmemelidir.
- ✚ Oyuncağın üzerinde sağlık, güvenlik ve çevre koruma standartlarına uygunluğunu gösteren CE işaretinin bulunmasına dikkat edilmelidir.
- ✚ Sağlık standartlarına uygun, çocuklara zarar vermeyen malzemedен üretilmiş oyuncaklar tercih edilmelidir. Oyuncağın zararlı kimyasallar içermemesi oldukça önemlidir.
- ✚ Malzemesi kötü kokan oyuncaklar kesinlikle satın alınmamalıdır.
- ✚ Sağlıksız gıda tüketimini teşvik edici nitelikteki oyuncaklar tercih edilmemelidir.
- ✚ Pelüş oyuncaklar bebeklerde alerjik reaksiyonlara neden olabilir. Bu nedenle oynaması için bebeklere tüylü ve pelüş oyuncak verilmemelidir.
- ✚ Bebek oyuncakları belli aralıklarla gözden geçirilmeli, bebeğın sağlığı için tehlike yaratacak kırılma, gevşeme, çatlama olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- ✚ Patlama ve nefes borusunu tıkama riski nedeniyle bebeklere asla balon verilmemelidir.

- Aile Eğitim Programı “Hayatın İlk Çeyreği” modülü. https://www.aep.gov.tr/wp-content/uploads/2019/04/01_01_Hayat%C4%B1n-%C4%B0lk-%C3%87eyre%C4%9Fi-Kitab%C4%B1.pdf
- Bolişik, B., Hatice Bal Yılmaz, Yavuz, B., & Büyük, E. T. (2014). Yetişkinlerin Çocuklar İçin Oyuncak Seçimine Yönelik Davranışlarının İncelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(4), 976-990. <https://www.dbe.com.tr/tr/cocuk-ve-genc/3/oyuncak-seciminde-dikkat-edilecek-noktalar/>
- <https://www.kigem.com/cocuk-ve-oyuncak-secimi.html>
- <https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/cocugunuz-icin-karmasik-degil-basit-oyuncak-secin>
- <https://blog.joker.com.tr/oyuncak-seciminde-dikkat-edilmesi-gerekenler/>
- <https://ilkadimlarim.com/oyuncak-seciminde-neler-onemli>
- https://www.anneysen.com/1-6-yas-cocuk/makale/oyun-ve-oyuncak-a-dan-z-ye-egitici-oyuncak-secme-rehberi_10560
- <https://psikolaj.com.tr/ebeveynlere-oyuncak-secimi-onerileri.html>
- <https://www.serapduygulu.com.tr/makaleler/cocuk-ergen/cocuklar-icin-oyuncak-secimi.html>